

leha vsak ponde-
lek in četrtek po-
poldne.
Stane za celo leto 15
L., za pol leta 8 L.,
za četrt leta 4 L. Za
tvozemstvo celo leto
15 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine
te ne moremo
ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 34

V Gorici, v četrtek 1. maja 1924.

Let. VII.

Nefrankirana
pisma se ne sprejo-
majo. Oglasi se ra-
čunajo po dogovo-
ru in se plačajo v
naprej
List izdaja konsorzij
GORIŠKE STRAŽE
Tisk. Juch v Gorici
via Morelli 16.
Uprava in uredn.:
ulica Mameli 5
(prej Scuole).

Nova listina narodnih manjšin.

Te dni se je vršilo v Rimu mednarodno zborovanje sociologov, na katerem so razpravljali in sklepali tudi o pravicah, ki pritičejo narodnim manjšinam v tujerodnih državah. Zastopniki največjih kulturnih držav na svetu so sklenili enoglasno resolucijo v obrambo in zaščito tlačenih manjšin in ta resolucija se bo razširila v vseh jezikih po državah Evrope, Amerike in Azije. To je važna listina, ki mora vzbuditi pozornost v kulturnem svetu, zakaj možje, ki so jo sestavili, spadajo med najuglednejše predstavnike znanstvenega življenja svojih narodov.

stopniki najrazličnejših držav kot nepristranski sodniki. Edino če bo sedilo o pritožbah narodnih manjšin nepristransko mednarodno razsodišče, edino tedaj bodo prišle manjšine do svojih pravic.

4.) Kaj se pa zgodi, ako se gospodujoča država ne mara za nobeno ceno ukloniti mednarodnim sklepom in nadaljuje zatiranje manjšinskih narodov? Resolucija pravi, da se mora taka država kratko malo PRISILITI k spoštovanju manjšin.

Zveza narodov naj določi gotove kazni, s katerimi se primora nepokorna država k izvrševanju sklepov v korist narodnim manjšinam. To so štiri velike zahteve, ki so

bile praglašene te dni v Rimu pred vsem kulturnim svetom.

Ne vemo, če se nanaša ta resolucija samo na manjšine nekaterih držav ali pa na vse manjšine v Evropi.

Toda naj bo resolucija taka ali taka, eno veliko načelo je bilo razglašeno in slovesno podpričano: pravice narodnih manjšin niso več črna zadeva ene države, temveč velika zadeva vsega kulturnega človeštva. Vest civiliziranega sveta se upira tlačenju malih narodov in zahteva vedno burnejše pravice vseh plemen brez ozira na njih jezik, na njih vero, na njih moč in število.

V tej volji kulturnega človeštva je najtrdnjše jamstvo, da bodo prišli prej ali slej VSI manjšinski narodi do svojih pravic.

Nina Bang. To je prvi ženski minister na svetu. Nikdar ni še v zgodovini dosegla ženska politično enakopravnost z moškimi, nikdar ni še vladala državi in najsi je bila še tako sposobna in nadarjena. (Izjeme: Marija Terezija, Katarina II itd.)

Vse kaže, da se sedaj bližajo časi, ko bodo ženske v javnem življenju popolnoma enakopravne in bodo vladale enako kakor moški narodom in državam, ako bodo dokazale, da so v to sposobne.

Ni nobenega dvoma, da se poraja in oblikuje nov svet, ki je popolnoma različen od današnjega in v katerem se bodo morali ljudje še le polagoma vziveti, preden ga bodo umeli.

Kaj se godi po svetu?

Tretja država v rokah delavcev.

Dne 11. aprila je na Danskem zmagala pri volitvah delavska stranka in porazila dosedanjo parlamentarno večino. Posledica tega je bila, da je kralj izročil vladno krmilo delavcem in tako so postali tudi v tej deželi delavci gospodarji države. V Evropi imamo sedaj že tri države, v katerih so se polastili vlade delavci. V Rusiji vladajo komunisti, na Angleškem so postali gospodarji države laburisti in sedaj so na Danskem zmagali socialni demokratje. Delavske stranke, ki vladajo v teh treh državah si sicer po svojih programih nasprotujejo, kajti komunisti so protivniki socialnih demokratov in laburistov, laburisti so nasprotniki komunistov in socialnih demokratov. Angleška delavska stranka se razlikuje od komunistov in socialnih demokratov predvsem v tem, da priznava moralni in verski kulturi največjo važnost v družabnem življenju, dočim so komunisti in socialni demokratje nasprotniki verske vzgoje delavstva. Angleška delavska stranka podpira z vsemi močmi versko in moralno obnovo ljudstva in zato se ni čuditi, da se nahajajo med njenimi voditelji tudi prepričani in odločni katoličani. Delavske stranke imenovanih treh držav se torej med seboj ostro ločujejo, toda kljub vsemu temu imajo njih vlade nekaj skupnega. Vse tri vlade predstavljajo zmago delovnega ljudstva nad kapitalizmom v svojih deželah.

Pripravlja se nova doba.

Da je v dveh največjih državah na svetu: v Angliji in Rusiji na krmilu delavstvo, je popolnoma nov pojav, ki je bil pred vojno še nemogoč. V današnjem človeštvu se pripravljajo in dozoreva nekaj novega: ljudstvo se dviga iz nižav in hoče postati gospodar v državi.

Do danes so imeli prvo besedo v državi sinovi plemenitaskih ali kapitalističnih družin.

Vsi ministri, diplomatje in visoki uradniki so bili ali plemenitniki ali pa bogataši. Sinovi delavskega

in kmetskega ljudstva so le sem in tja, le izjemoma, prišli do veljave v državi. In če so prišli na krmilo, so se pa skoro redno izneverili ljudstvu, iz katerega so izšli: povzdignjeni so bili v plemiški stan ali pa postali sami kapitalisti. Na Angleškem, v Rusiji in na Danskem so pa prvič v zgodovini vzeli vso vlado v roke zastopniki delovnega ljudstva in zlomili predprave krvi in kapitala. Ljudstvo, ki z delom svojih rok vzdržuje državo, hoče imeti v državi tudi prvo in odločilno besedo.

Ljudstvo zmaguje.

Bliža se čas, ko bo v vseh državah ljudstvo zrušilo jarem in postalo gospodar na svoji zemlji. Ideja demokracije in samouprave ljudstva napreduje, kljub temu da ukazuje danes v mnogih državah protiljudske kapitalistične vlade. Njihova moč ne more biti trajna in se bo prej ali slej podrla pred naraščajočo voljo delovnih stanov. Pogled na širn svet nas torej ne žalosti ampak nam vliva poguma in nas navdaja z veselo vero v bodočnost.

Prva žena minister.

Da stopamo polagoma v popolnoma nove razmere, to vidimo tudi iz tega, da je postala na Danskem ženska minister za šolstvo. Tudi to bi bilo pred vojno nemogoče.

Koliko časa so se protivili vladajoči sloji enakopravnosti ženske v javnem življenju? Leto 1918. je pa dalo skoro v vseh kulturnih državah ženski volilno pravico. Ponekod so nadarjene in sposobne ženske prišle tudi že do visokih državnih služb. V Avstriji je bila gospa Ema Freundlich na čelu prehranjevalnega uradu, ogrska vlada Karoly je poslala v Švico kot zastopnico ogrske države žensko, ženska je zastopnica sovjetske Rusije na Norveškem in v Perziji, sedanja angleška vlada je poslala gospo Bondfield v Zvezo narodov, ženska je zastopnica Veliko Britanijo. Na Danskem pa je bila ravnokar imenovana za ministra pisateljica

Volitve v Nemčiji.

V Nemčiji se vrši, ko pišemo te vrste, ljut volilni boj. Nikdar ni še bila volilna borba v Nemčiji tako važna in odločilna kakor danes. Pred nemškim ljudstvom stoji vprašanje, ali naj sklene s Francozom mir ali naj pa napove Francozom in celi antanti boj do skrajnosti. Nacionalisti, to se pravi: »Stranka svobode«, »Narodni socialisti«, katerim načeljujeja Hitler in Ludendorff, ter »Nemška nacionalna stranka«, zahtevajo, naj Nemčija odpove Francozom in antanti vsa, ko odplačevanje vojne odškodnine, naj se zgodi nato karkoli. Ravno tako govore komunisti. Nacionalisti in komunisti vodijo med nemškim ljudstvom ognjevito in neumorno propagando in so vzeli vladajočim strankam že mnogo pristašev.

»Čemu naj plačuje vojno odškodnino Nemčija, ki je na beraški pacifi? Narod, ki umira od glada, si ne more in si tudi ne sme odtrgati od ust zadnjega grizljajava kruha. To bi bil samoumor. Nemčija naj reši ljudstvo pred poginom, to je njena edina sveta dolžnost. Odškodnino naj Francozi iščejo drugje, ne pri umirajočem nemškem narodu.

In kaj se more Nemčiji zgoditi, ako odpove odškodnino? Nič. Slabše kakor sedaj se nemškemu ljudstvu ne more goditi. Nemčija ne more nič več zgubiti, k večjemu svoje suženjske verige. Trpimo še nekaj časa in osvobojeni bomo za vso bodočnost.

Te besede nacionalistov in komunistov učinkujejo močno na nemško ljudstvo. Množice verujejo temu geslu in se zbirajo okoli nacionalističnih in komunističnih zastav.

Za življenje ali smrt Nemčije.

Proti taki politiki nastopajo vse druge stranke Nemčije. Socialni demokratje, kršč. socialisti in demokratske meščanske stranke pravijo, da vede komunistična in nacionalistična politika nemški narod v pogubo. Ako bi Nemčija odpovedala za vse večne čase izplačevanje vojne odškodnine, bi značilo to vojno s Francozom in celokupna antanta bi se postavila kakor en mož na stran Francozov. Francoske armade bi vkorakale v Berlin in oropale Nemčijo vsega še predostalega bogastva: odnesle bi čez mejo vse stroje, odpeljale

Štiri opore malih narodov.

1.) Ustanoviti je treba na Dunaju opazovalni urad, ki bo proučeval položaje, v katerem živijo narodne manjšine, raziskaval njihove politične, kulturne in gospodarske razmere ter zbiral predvsem STEVILKE, proti katerim se je najtežje boriti.

Zakaj so predlagali sociologi v Rimu opazovalni urad? Zato ker je navada vseh gospodujočih narodov, da taji in prikrivajo resnico, da pogumno lažejo ter vpijejo na ves glas, kako so nedolžni, dobri in pravični. Da se ugotovi in določi RESNICA taka, kot je, naj se ustanovi opazovalni urad na Dunaju ki se bo sam, na lastne oči, prepričal o resničnem položaju narodnih manjšin. Resnica se mora ugotoviti uradno, zakaj edino tako je mogoče preprečiti laži in sleparstvo gospodujočih držav in, če je treba, tudi manjšin.

Da bi bila veljava in ugled opazovalnega urada na Dunaju velika in nedotakljiva, naj prevzame nad njim nadzorstvo Zveza narodov.

2.) Drugič zahteva resolucija, da se mora ugotoviti, KDO ima pravico govoriti v imenu narodne manjšine.

Ta sklep je važen, zakaj drugače bi se vzdignil lahko kdorkoli in govoril v imenu ljudstva, četudi ni v to od nikogar pooblaščen in je ljudstvo morda celo proti njemu. Znao bi se zgoditi, da bi šli zastopat manjšino ljudje, ki so nasprotniki lastnega naroda.

Važno je torej, da se določi, KDO sme govoriti v imenu narodne manjšine.

3.) Tlačena manjšina ima pravico, da se radi storjenih krivic pritoži. Ta zahteva je naravna. Zakaj vse zapisane pravice so brez pomena, ako se ne moreš pritožiti, kadar ti delajo krivico. O pritožbah naj odloča v zadnji inštanci mednarodno razsodišče, kjer sede za-

vozove in živino, posekale gozdove, vzele Nemcem vse ladje: razbile z eno besedo na kose gospodarstvo Nemčije. Nemška dežela bi poginila in z njo bi šla v pogubo ostala Evropa.

Tako govore ostale stranke. Dne 4. maja se bo odločilo, kakšna politika zmaga med nemškim narodom.

Kdo bo zmagal?

Kakor vse kaže, bodo dosedanje velike stranke precej zgubile. Socialna demokracija, ki je imela 31. decembra 1922. 7 milijonov 908 tisoč 533 vpisanih članov, je padla 31. decembra 1923. na 6 milijonov 536 tisoč 725. Socialni demokratje so imeli v parlamentu 179 poslancev, pri prihodnjih volitvah se bo to število znižalo približno za eno tretjino. Katoliški centrum je imel zadnjič 67 poslancev, to pot pravijo, da jih zgubi približno deset. Zato bodo pa komunisti močno zrasli. Ta neznatna stranka se je krepko razmahnila in v bodočem parlamentu bo štela baje 50 do 60 poslancev. Nemška nacionalna stranka bo pa postala naravnost odločilen faktor v parlamentu. Pravijo, da odnese iz volilne borbe do 80 poslancev. Tudi Hitlerjevi narodni socialisti in Stranka svobode bodo izšli iz volitev precej krepki.

Kljub temu pa ne moremo še reči, v kakšnem taboru bo večina in kdo bo bodoči gospodar Nemčije. Volitve 4. maja so silne važnosti, kajti od njih je odvisen ne le bodoči razvoj Nemčije, ampak usoda vse evropske politike.

V Jugoslaviji bodo volitve

Velika politična kriza, ki drži v napetosti vso jugoslovansko javnost, ni še rešena in v kratkem tudi še ne bo. Splošno prepričanje je, da bodo krizo odločile šele volitve. Srbsko, hrvatsko in slovensko ljudstvo naj samo odloči, kakšno ureditev države hoče imeti. Da bodo torej volitve razpisane, o tem danes ni mogoče več dvomiti. Sedaj gre le zato, kdo bo vodil volitve: Pašič in Pribičević ali pa Davidović in Korošec. Kralj se bo moral odločiti, komu naj izroči volilno vlado. Zanj se potegujeta Pašič in Pribičević, po njej stremita Korošec in Davidović. Kdo jo dobi? Ker je ostal Pašič v manjšini, bi morala prevzeti vlado prav za prav opozicija. Izmed 313 poslancev Narodne skupščine je radikalcev le 107. Z 8 Nemci in 14 turškimi džemietovci iz Makedo-

nije je imel Pašič vsega skupaj 129 poslancev na svoji strani. Ker 70 radikalcev ni bilo v parlamentu, je Pašič s svojimi 129 poslanci vladal v skupščini. Sedaj so pa odpadli Nemci in džemietovci, tako da je ostalo 107 radikalcev samih. Priključilo se jim je sicer 15 Pribičevićevih prijateljev, tako da šteje Pašičeva skupina 122 poslancev, toda radi prihoda radikalcev je ostal Pašič kljub temu v veliki manjšini. Naravno bi bilo, da prevzame torej vlado večina.

Omahljivost in nezanesljivost Radiča je edini vzrok, da se to ni zgodilo in se najbrže tudi ne bo.

Kdo jih bo vodil?

Ako bi ne bil Radič najmočnejša skupina med vsemi opozicionalni-

mi strankami, bi morda stopil na čelo vlade Davidović. Toda Davidović ima med Srbi še premalo moči, da bi mogel postati absolutni gospodar nad Radičem. Edino ako bi se odcepilo od Pašiča precejšnje število radikalcev in se pridružilo Davidoviću, edino tedaj bi mogel dati kralj vlado v roke opoziciji. Če je to mogoče ali pa popolnoma izključeno, o tem bomo govorili prihodnjic. Kakor stoji danes stvari, opozicija ne more dobiti vlade, ravnotako jo pa težko dobi Pašič. Izhod bi bil ta, da pokliče kralj na krmilo drugega moža, ki uživa zaupanje pri vseh strankah in poveri njemu vodstvo volitev. Kakšna bo končna rešitev, se danes še ne more povedati. V teku tega meseca se bo pa položaj na vsak način moral razjasniti.

delavno pogodbo ali redni sezonski dopust. To je potrebno zlasti za ozki grede v Francijo samo v gotovih letnih časih. Izseljenci iz naše države morajo potovati v Francijo samo preko Modane ali Mentone. Tam bodo dobili v francoskih obmejnih uradnih posebne izkaznice, s katerimi bodo lahko potovali po francoskih progah s polovično voznino.

Omenjene izkaznice so veljavne samo za enkratno vožnjo, so opremljene s tekočo številko in na vsaki je poleg tega še napisano ime delavca in delodajalca; dalje je na njih označena postaja, odkoder odpotuje ter postaja, kjer se potovanje konča. Na ceno listka za znižano vožnjo je treba doplačati posebno pristojbino, ki znaša od sto.

NEKAJ NOVEGA.

Prišel sem v Gorico in slučajno vkupil v knjigarni »Naš čolnec«. Preje tega lista nisem poznal. Listam, gledam in čitam! Začuden sem se!

Krasna vsebina, lepe slike, zanimiva poročila. Z zanimanjem sem čital zlasti »Domenke«. Oni, ki te žijo nad podivjano mladino, prečitajo te lepe socialno-pedagoške članke in naj jih dajo čitati mladini. Opis msgr. Arkota o slovenski pesmi v Italiji zasluži, da ga prečitajo vsi pevski zbori. Običajno doval sem obširno delo »Prosvetne zveze o priliki lepo uspeh tehčajev. To so vam fantje na sliki, da jih je človek vesel! O ženskem pokretu piše dr. Brumat, za društvene večere so zelo pripravni in poučni zgodovinski članek: Stoletja priročje in socialni članek: Društveni naloge.

Iz cele vsebine veje svež pomladanski duh. Lepše majske številke nam dosedaj ni dal še noben list v Julijski Krajini. Za svojo osebnost sem globoko prepričan, da ta krasna listič zasluži pot v vsako slovensko hišo, kjer biva zavedni naš rojak. Ne le društva in Marijine družbe temveč vsi naši narodni vzgojitelji so dolžni širiti to lepo glasilo.

»Naš čolnec« zasluži najširšo agencijo in prepričan naj bo, da mu je zagotovljena!

SLOVENSKO PLANINSKO DRUŠTVO V TOLMINU

naznanja vsem svojim članom prijateljem sledeče:

Druga leta je bil ob tem času redno društveni občni zbor. Lani letos ga ni bilo. Zato vam podajam pismeno poročilo o delovanju društva v zadnjih dveh letih in o njegovem

DNEVNE VESTI

PROTI SLOVENSKI SOLI IN SLOVENSKEMU UČITELJSTVU.

Učiteljski sindikat fašistovske stranke v Trstu je imel 26. m. m. zborovanje, na katerem je med drugim sklenil:

„Nekateri predmeti, kakor telovadba, ročna dela in vrtnarstvo se morajo poveriti izključno italijanskim učiteljem. Število učnih ur iz italijanščine se mora v višjih razredih pomnožiti, ker je sedanje premajhno, da bi se moglo z njimi dohajati učni načrt slovenskega pouka. To velja do tedaj, ko se bodo drugorodne šole popolnoma poitalijančile v zmislu sedanjega zakona“.

Sklep govori jasno! Samo slepec ali zlobnež mora še trditi, da nimajo fašisti namena našo dečo in ves naš narod poitalijančiti. — Da bodo pa s poitalijančenjem slovenske šole dali slovo tudi slovenskemu učitelstvu in tudi tistemu, ki pred sedanjimi mogotci ne značajno klečeplazi, leži jasno na dlan. Prva dolžnost slovenskega učitelstva je zato, da drži trdno skupaj. Izdajalec in škodljivec svojega stanu in samega sebe je, kdor se udnja narodnemu nasprotniku.

V ZDRUŽENIH DRŽAVAH AMERISKIH

se pripravljajo na volitve novega državnega predsednika, ki se imajo vršiti v tekočem letu. Imenujejo se že razni kandidati. Kakor poročajo listi hoče kandidirati sedanji predsednik Coolidge. Baje hoče nastopiti kot kandidat tudi znani senator Smith, ki je

katoličan. Ker dosedaj ni bil še nobeden predsednik Združenih držav katoličan, temveč sami protestantje, so nastopili proti njemu vsi protikatoliški krogi. Zlasti skrivna organizacija Ku-Klux-Klan, ki pripoveduje neko svojevrstno vero in je naperjena zlasti proti katoličanom in judom, je započela proti Smithu divjo gonjo.

TUDI EGIPČANI HOČEJO SVOBODO.

Angleški časopisi poročajo, da je egiptovski ministrski predsednik Zaglul paša izjavil, da bo egiptovska vlada pri prihodnjih pogajanjih z Anglijo zahtevala popolno neodvisnost Egipta. Londonu so te zahteve seveda zelo neprijetne, toda kažejo, da je težnja po svobodi v vseh narodih vedno močnejša. Vsak narod hoče o svoji usodi in svojem življenju sam odločevati.

NOV VOJNI MINISTER

Vojni minister general Diaz, ki je prevzel vojno ministrstvo ob fašistovskem prevratu, je iz zdravstvenih razlogov odstopil. Njegov naslednik je general di Giorgio, ki je tudi poslanec. Generala Diaza proslavljajo kot zmagovalca ob Piavi.

KAKO SE LAHKO IZSELIS V FRANCIJO!

Vsled sporazuma naše vlade s francosko bodo imeli delavci in delavke, ki se nameravajo izseliti v Francijo, za 50% znižano voznino na vseh francoskih železnicah. Imeti morajo redno

Cerovškov gospod.

Življenje Valentina Staniča.

(Spisal Joža Lovrenčič)

V Bovecu sva prenočila. Se vemu, skutno piho sva imela za večerjo kakor višarski romarji in potem zaspala v sena na Redarjevem skednju. Ko so prvi petelinji zapeli, sva vstala in šla na pot. Luna je sijala in bilo je svetlo kakor po dnevu. Tine je kar gledal in se ni mogel načuditi, kako je lepo med gorami. Čakal je, da bi naju kje srečal kak strah, a ga ni bilo.

Koritnica je šumela v globoki strugi in povedal sem mu zgodbo o mostu in Turkih, ki so padali vanjo, dokler ni prišel bobnar in tudi strmoglavil v prepad. Pri Pustinarju so bili pravkar vstali, pa sva se tam pomudila. Gorkega mleka sva dobila in potem sva podprta mahala proti Logu, kjer sva jo zavila s ceste po bližnjici v breg,

prišla na strmec in knalu na Predil. Oddahnila sva se ko ni bilo več treba v hrib in je šla cesta navzdol. Ko sva šla mimo Rabeljskega jezera, sem mu povedal zgodbo o Mariji, ki je prosila jerperge. Poslušal me je in se jezil nad brezsrčnimi ljudmi. Videl sem, da je dobrega srea.

In še sem mu pokazal svete Višarje, preden sva prišla s klanca v Rabelj. Oba sva se odkrila in molila, proseč Marijo, da bi prosila za nas in izprosila vse, kar bi nam bilo v dušno in telesno dobro.

V Rablju sva morala že začeti toli nemiščino.

Kruha in sira sem naročil pa še maslec vina.

»Was?« je rekla kelnarica. »Verstehe nicht windisch!«

Tine je bil žalosten in je menil, da bi vstala in odšla.

Pa sem se jaz postavil: »Brot und Kaes' un Massl Wein!«

In je prinesla. Tineta sem pa podalžil, da znam več nemščine kot on.

»Danes te pa že uženel!« je rekla Cerovškovka, ki je prinesla medtem bučo cibidina, ga postavila na mizo in vjela zadnje besede. »Zdaj pa pijta našega na Tinetovo zdravje!« je še pristavila in vzela še iz menirge hleb kruha ter ga dela z nožem na mizo.

Škodnik je nagnil bučo in dejal:

»Bog daj zdravje Tinetu in nam vsem!« In ko je odložil, je odrezal kos kruha in prašal Cerovška, ki si je ta čas tudi privoščil požirek: »No, kako je bilo pa potem?«

»Kako je bilo?« je povzel Cerovšek. »V Trbižu sva prišla, dobil sem mu stanovanje in ga zapisal v šolo. Pa sem zvečer odšel. Fantu je bilo težko, meni pa tudi. A se je privadil in vsi so ga imeli radi. Ko jo je primahal prve vakance domov, je bil že cel solar, saj se spominjaš!«

»In potem je šel v Celovec?«

»V Celovec!« je pritrdil Cerovšek. »In se je še enkrat ali dvakrat vrnil v počitnicah, potem ga pa ni bilo več. Razni gospodje so ga imeli tako radi, — pienda sam

celovski škof ga je obrajtal, — jih je moral spremljati čez polno mesece povsod. Tudi po gorah lezli, kakor je nekoč nekaj pisal. »Zakaj pa ni šel v Gorico v minar, ko je latinske šole končal?« je prašal Škodnik.

»Fajmošter so mu svetovali Salzburg. Tudi oni so tam študirali! Seve, v Gorici bi bil doma. So zeminar zaprli!« je pojasnil Cerovšek.

Moža sta med pogovorom izpraznila, družina je sicer z mano manjem poslušala, a vendar je eden zdaj drugi zazehal. Škodnik je vse to opazil in dejal:

»Zagovorili smo se. Pozno iti moram. Nič ne zamerite, lahko noč!«

»Nič, nič, hvala tebi za novico. Zbogom!« je odgovoril Cerovšek. Žena pa je vzela lojenko in postala pri vratih Škodniku, da je del iti po gazi do svoje hiše. Ko zapirala vežna vrata je štela. Iz kanalskega zvonika je bilo des (Dalje).

sedanjem stanju.

Na občnem zboru l. 1922. se je sklenil izstop društva iz „Osrednjega društva Sl. pl. dr. v Ljubljani“ in temu primerna preemba društvenih pravil. Nova pravila samostojnega društva smo dali prevesti na italijansčino ter jih izročili v petih dvojezičnih izvodi k. civilnemu komisarijatu v Tolminu, ki jih je 26. maja 1922 poslal v potrditve k. komisarijatu v Gorico. — Dne 17. junija 1922. smo poslali na zahtevo potom županstva izkaz društvenih članov in odbora s potrdilom o pristojnosti istih v Julijsko Krajino. — Dne 28. aprila 1922. smo vložili prošnjo s potrebnimi prilogami in koleki za legitimacijo dveh planinskih vodnikov v Bovcu. Pripravljene smo imele še druge prošnje za legitimacije vodnikov na Bovškem, a nam niso došle v to potrebne fotografije.

Dne 9. junija 1922. smo vložili prošnjo, naj kr. komisariat izda pismeno potrdilo, da sme društvo obnavljati markacije, postavljati kažipotne table — in sicer v obeh deželinih jezikih — ter naj izda uradne izkaznice, da se bodo mogle osebe, ki se jim poveri to delo, legitimovati napram vsem obmejnim kr. stražnikom.

Na vse te našete vloge ni došel do danes še nikak odgovor. Pač pa je prejel društveni predsednik potom županstva od kr. podprefektore v Gorici z dne 1. avgusta 1923. ta-le dopis: Kr. prefektura friulska naznanja, da ne more dovoliti postavljanja (funzionamento) omenjenega društva, ker ta ali oni (taluno) izmed članov voditeljev ne nudi nobenega zaupanja, da bo vzdrževal delovanje društva v mejah pravil. — Društvo je že tretje leto član „Touring Club Italiano“ v Milanu. To je vse.

Slov. plan. društvo v Trstu je bilo letos od vlade potrjeno in dovoljeno. Ker razteza svoje delovanje po pravih čez vse Italiji priključeno ozemlje, svetujemo vsem našim dosedanjim članom in drugim, ki bi sicer še h nam pristopili, naj se vpišejo takoj v tržaško plan. društvo. — vsaj za toliko časa, dokler se vremena ne zjasnijo.

Odbor

„Slov. plan. dr. v Tolminu“.

Z debeluhim nimam usmiljenja.

Koncem meseca aprila se je vršila proslava italijanskega pesnika Oriana, kateri je prisostvoval tudi Mussolini. Razvilo se je romanje k pesnikovi hiši in Mussolini je hodil z vsem spremstvom peš po več kilometrov dolgi deželni cesti. Ker je Mussolini močan, je hodil zelo naglo, tako da je vse spremstvo sopihalo od utrujenosti. Nihče ni imel poguna, da bi prosil Mussolinija, naj hodi bolj počasi. Končno se mu približa nekdo in javi, da je tudi Mussolinijev brat upehan. „Z debeluhim nimam usmiljenja“ je odgovoril Mussolini in korakal korajžno naprej.

Napad na fašistovski sedež v Parizu.

V sredo zvečer je bil izvršen na fašistovski sedež v Parizu bombni napad. Vršiti se je imel sestanek fašistovskih voditeljev v Parizu. Predno so se zbrali, je na hodniku razpočila bomba. Neka gospa, ki se je nahajala v prostorih fašja, je bila lahko ranjena. Atentatorjev niso prejeli.

Kako se ženijo v Trstu?

V letu 1923 je bilo v Trstu 2229 porok. Vsak mesec se je povprečno poročilo 185 parov. In tudi v novem letu se Tržčani zelo radi ženijo. Zanimivo pa je, da se odločijo Tržčani za zakon šele v poznih letih. V zadnjih treh mesecih l. 1923 so se štirje „ženini“ poročili v lepi starosti 60 let. En

„ženin“ si je zbral mlado nevesto od 24 let, dočim so bili ostali trije ženini bolj modri in so si izvolili 50 in 60 letne žene.

Zopet velika nesreča v Rudniku.

V Virginiji v Južni Ameriki se je v rudniku Wheeling prigodila strašna nesreča. Vsled močne eksplozije je bilo zasutih 107 rudarjev. Rešilna dela so v polnem teku, toda malo upanja je, da bi nesrečneže izkopalji še žive.

Strupeni plini in dim, ki se vali iz rova, zelo ovirajo rešilno delo.

Res, težak in krvav je zaslužek podzemeljskega sužnja — rudarja.

Obljubek — fašistovski pol. tajnik.

Znani kojsčanski Obljubek je bil na zadnjem zborovanju fašistov izvoljen za pol. tajnika v Kojskem. Daleč je prišel nekaj zavedni narodnjak. Je prvi Slovenec, kateremu zaupajo fašisti pol. tajništvo. Veliki teden naših Bricev še ni končan.

Kaj je novega na deželi?

PRVAČINA.

O volilnem gibanju v naši občini je bil že govor. Ker pa vemo, da se ljudstvo zanima za volilne dogodke v vsaki občini, zato prosimo, da priobčite tudi poročilo o fašistovskem shodu, ki se je vršil pri nas 5 m. m. Zanimiv govor je imel pri tej priliki g. nadučitelj in fašist Fr. Zorn, o katerem ne vemo, kako je zašel v tabor črnih srajc.

Govor g. Zorna ali največji takvin.

Ako pogledamo že sto let nazaj, kako so vodili naši predniki politiko napram bivši Avstriji, se gotovo prepričamo, da le isti poslanci, kateri so bili za vlado so nekaj dosegli, nikdar pa niso nič dosegli oni poslanci, kateri so bili za narod, živeli za njega ter mu skušali pomagati, kajti istih ni vlada nikdar uslišala in se je smejala njihovemu patriotizmu. Možje, držite se le one stranke, katera je danes v Italiji najmočnejša, in ker so njeni poslanci vladi najbližji tudi največ dosežejo. V drugem oziru je pa tudi fašistovska stranka bogata, po domače bi se reklo, ima največji (najbolj debel) takvin in kdor ima velik takvin tudi lahko največ plača. Torej kaj Vam danes koristi iskati zaslombe pri slovanski stranki ter pri njenih poslancih? Saj je ta stranka znana kot protidržavna, zato je brezmiselno opirati se na njo.

Odgovor opekarniškega delavca.

Ta neznačajni koristolovski govor je zavrnil opekarniški delavec Alojzij Devetak prilično takole:

Resnica je, kar je govoril g. Zorn, da vladi najbližji poslanci tudi največ dosežejo, ali še nikdar se ni slišalo, da bi se morali isti poslanci najprej prodati ter postati sužnji in se le potem prositi milosti. Možje poštenega značaja tega ne bodo storili nikdar. Moram zavriniti neresnične trditve, da je naša slovanska stranka protidržavna. Kaj mislite možje, da je italijanska vlada tako šibka, da bi ne mogla iztebiti iz države sebi sovražno, proti sedanjemu redu nevarno stranko?! Mislim, da je še tako močan, da bi z našo stranko hitro pometla, ako zasleduje v resnici ono protidržavno politiko, katero se ji očita in radi katere se jo obrekuje.

Toda oni mož, kateri stoji danes na krmilu Italije gotovo ve, da človek, kateri spoštuje narod ostane zvest državljan, oni pa, kateri proda svojo kri proda tudi še prej svoja načela in tudi državo.

Tako je moral opekarniški delavec podučiti slovenskega nadučitelja, kaj je politična značajnost in narodna poštenost.

VRTOJBA.

(Odmevi iz volilne borbe). Razun nasilne odpeljave našega obcepriljubljenega rojaka g. Fr. Gorkiča ni zaznamovala naša kronika volilnega dne nobenih fašistovskih „znamenitosti“. — Najbolj žalostno dejstvo pa je, da so domači novopečeni snoparji pripomogli k temu grdemu činu. V svoji predrznosti so šli še celo tako daleč, da so mu pozneje prišli izraziti sožalje na

dom, da bi s tem odvrnili sum od sebe. A vse zaman! Po njih sadu smo jih spoznali. Povešajo glave — krivopri-sežniki! Komunisti ki se toliko bahajo s svojo zmago nad drugimi, niso prav nič napredovali od zadnjih obč. volitev. Lipa bi lahko tudi več dobila, a bilo je premalo agilnosti. Pa tudi volilci, ki niso glasovali, so bili večinoma pristaši lipe; krivo je bilo tudi slabo vreme in oddaljenost. Od snopa se je pričakovalo tudi več uspeha kot ga je v resnici imel. Ves trud g. kavalirčka je bil zaman. Cel volilni teden in še prej je grmel in pokalo, a naše vrste so stale neomajne. Koliko so se trudili domači snoparji z bivšimi komisarji in župani na čelu, da bi razpustili naš obč. svet. Rabili so najostudnejše laži in obrekovanja pri omenjenih protestih, a nič ni izdalo. Četrtič že jim je višja oblast prekrizala njih umazane račune, ker je spoznala, da se pod njih črno srajco skrivajo njih osebne koristi. Rojaki! pokažite tem odpadnikom hrbet!

Po daljši težki bolezni je umrl v najboljši moški dobi, star 47 let, tukajšnji posestnik in mesar, bivši obč. starešina g. Ivan Lasič. Zapušča vdovo in šestero otrok. Pokoj njegovi duši, preostalom naše sožalje! Pogreb se je vršil v sredo popoldne ob zelo obilni udeležbi. Na grobu se je poslovil od ranjkega v pretresljivih besedah g. vikar Švara.

LOKOVEC NAD KANALOM.

Na veliko noč zvečer se je zgodil pri nas grozen čin. Zvečer je sedela v gostilni pri Klančarju večja družba domačinov, med njimi tudi Jakob Suligoj, p. d. Roje, zet gostilničarja Kolena iz Sp. Lokovca. Bajše se je sukal pogovor o volitvah in Roje je zagovarjal lipovo vejico. To pa ni teknilo nekaterim mladim fantom in sklenili so se maščevati nad Rojčevo glavo, nad možem petinštiridesetih let.

Ko se je zadnji krog 11 h ponoči vračal iz gostilne proti domu, ga neudoma napadeta dva mladeniča in eden od njiju ga tako močno udari po čelu s kosom granate, da mu prebije lobanjo. V nezavesti ga pustita napadaleca na tleh ter zbežita. Slučajno pa gredo mimo po cesti drugi fantje, zagledajo Rojca vsega v krvi in nezavesti toda še pri življenju, ga nesejo v Klančarjevo gostilno, komaj pa ga položijo na peč, že izdahne. Peč je bila njegov mrtvaški oder do jutra, dokler ga niso prenesli na velikonočni pondeljek zjutraj na njegov dom v Sp. Lokovec. — Pogreb se je vršil v torek 22. aprila. N. p. v. m.! Ranjki je bil splošno jako miroljubna oseba in je zato divja posurovelost fantov tembolj obsodbe vredna.

SV. GORA.

Obnovitvena dela pri naši baziliki dobro napredujejo. Ogromne ruševine so že razčiščene in v kratkem se prične z zidanjem cerkve same. V pondeljek si je ogledal delo prevzvišeni kneznadškof, ki je bil prav zadovoljen. V bližnjih dneh položimo temeljni kamen za novo Marijino svetišče.

SV. KRIZ NA VIPAVSKEM.

(Redek jubilej). Dne 29. m. m. sta praznovala g. Tomaž in ga. Antonija Mrevlje, tukajšnja veleposestnika, petdesetletnico poroka. Uglednima in spoštovanima jubilarntoma naše najiskrenejše častitke.

IZ VRHA PRI GRAHOVEM.

Na velikonočni pondeljek zvečer se je ločila od nas v cvetočih letih Cecilia Čufer. Umrla je po kratki bolezni radi prehlaje, stara 17 let. Bila je miroljubna in pridna mladenka. Njena smrt je pretresla celo vas. Zapustila nam je opomin, da je nad nami eden, ki nas pokliče pred se lahko vsako minuto. Pokojnici naj bo lahka zemljica, družini pa naše sožalje!

BRJE.

Br. in pevsko društvo na Brjah vpri-zori v nedeljo 11. maja v dvorani g. Trpina v Kasovljah veseloigro v štiri-rih dej. „Ulica št. 15“. Na vsporedu bo tudi več pevskih točk. Med odmori bo udarjal tamb. zbor iz Sela. Kdor se hoče pošteno od srea nasmejati naj ne zamudi te zabave!

ODGOVORI NA VPRAŠANJA.

1.) J. Bi. Studeno: Če Vam je bila dovoljena samo trimesečna vojaška služba, potem boste morali tri mesece odslužiti. Ko prejmete pozivnice, se jim morate odzvati.

2.) P. Sv. Kal: Vaš drugi sin bo moral služiti polno dobo vojaške službe, četudi se mu dovoli odlog službe, dokler se ne vrne njegov brat od vojakov.

3.) B. Čezsoča: Po veljavnih odredbah so se zadrugam zamenjale avstro-ogrske krone v lire po 60%, če so bile v njihovo dobro naložene vsaj do 3. novembra 1918. pri enem ali drugem zavodu. Zadrugna zveza Vaših kron ni zamenjala v lire po 60%, ker so bile vložene šele 4. novembra. Zato tudi ni dolžna Vam izplačevati vloge po 60%.

4.) Čusin Alojzij, Breginji št. 69: Vaše pismo je tako nerazumljivo, da ne moremo odgovoriti na Vaše vprašanje. Prosite g. župnika, da Vam napiše pismo. Pošljite ga potem na naše uredništvo. Na to Vam odgovorimo v Vaši zadevi.

„Prosvetne zvezce“ odsek „Mladika“ v Gorici si želi nabaviti dobro ohranjen pianino. Ponudbe na upravništvo „Goriške Straže“.

VALUTA.

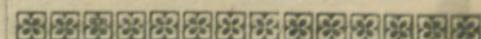
Dne 30. aprila:

Za 100 ogrskih kron 2.5 do 3.5 vinarje; za 100 avst. kron 3.15 do 3.20 vinarjev; za 100 češk. slov. kron 65.25 do 65.75 lir; za 100 dinarjev 27.80 do 28.10 lir; za 100 romunskih lejev 11.25 do 12 lir; za 1 ameriški dolar 22.25 do 22.40 lir; za 100 švicarskih frankov 396 do 399 lir; za angleški pfund sterling 97.90 do 98.15 lir.

TRZNE CENE V GORICI

Dne 1. maja so bile na goriškem trgu sledeče cene:

salata od 1.60 do 2 lir, radič od 1 do 2 lir, špinača 1.20 do 1.40, šparglji 2.50 do 3 lir, krompir 70 do 80 vinarjev, fižol 2.20-2.40, kislja repa 80 vin. do 1 lir, kislja zelje 1.20 do 1.40, jabolka 1.60 do 4 lir, jajca 45 do 50 v., maslo 15 do 17 lir, mleko 1 do 1.20.

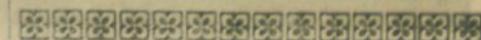

Elegantnim damam!

Velika izbira klobukov za gospe, gospodične in otroke.

Otilija Calligaris - Gorica

Via Mameli 4 (prej Via Scuole).

GOSPODARSTVO.

Državno gospodarstvo Italije.

Uradnik, ki ima določeno mesečno plačo, mora napraviti vsaki mesec majhen proračun. S svinčnikom v roki mora ugotoviti, koliko ga bo stala obleka, koliko perilo, koliko luč, prehrana, cigarete itd., koliko mora odplačati mesečno na račun svojega dolga, katerega si je napravil v času študija ali ko se je oženil itd. Ako vidi, da njegovi dohodki krijejo stroške, tedaj mu ni treba stroškov krčiti, v nasprotnem slučaju pa mora nekatere postavke črtati, ker drugače se bo vedno bolj zadolževal in se ne bo nikoli izvlekel iz dolgov.

Tak proračun bi moral napraviti vsak umen in napreden gospodar in podjetnik, tak proračun dela tudi vsaka država. V aprilu in maju vsakega leta čitamo v časopisih, da je proračun te ali one države tak ali tak, in sicer za toliko in toliko milijonov aktiven ali pasiven. Mimogrede bodi rečeno, da je proračun vseh evropskih držav, ki so se udeležile svetovne vojne, razen Anglije v vseh povojnih letih pasiven.

Države sestavljajo proračune v mesecih pred julijem, ker se začne državno poslovno leto s 1. julijem in se konča s 30. junijem. Zato nimamo poslovnega leta 1922, 1923 ali 1924, temveč poslovna ali proračunska leta 1922-1923, 1923-1924 itd. Po tem takem je mesec maj 1924. enajsti mesec poslovnega ali proračunskega leta 1923-24, ker je od 1. julija 1923 do prvega maja 1924 preteklo deset mesecev in je maj sam enajsti mesec.

Da bodo imeli čitatelji „Goriške Straže“ približno sliko italijanskega državnega gospodarstva, prinašamo v naslednjem uradni številke dohodkov in stroškov za prvih 9 mesecev proračunskega leta 1923-1924, to je od 1. julija 1923 do 31. marca 1924.

Državna blagajna je imela sledeče dohodke:

I. Redni dohodki so znašali 13358 milijonov lir, in sicer: državna posestva 21 milj. lir, zemljiški davek 82 milj. lir, hišni davek 126 milj. lir, dohodninski davek 1801 milj. lir, 15% davek na dividende 37 milj. lir, davek na vojni dobiček 559 milj. lir, premoženjski davek 545 milj. lir, davek na dohodke ravnateljjev akcijskih družb 20 milj. lir, dodatno-dohodninski davek 173 milj. lir, vojni vinar 125 milj. lir, drugi neposredni davki 15 milj. lir, kolkovine, vknjižnine registracijske in druge pristojbine 1727 milj. lir,

potni listi 8 milj. lir, šolnine 52 milj. lir, železniške, avtomobilske in druge prometne takse 212 milj. lir, veselčni davek 37 milj. lir, davek na igralne karte 5 milj. lir, davek na šumeča vina, parfume, mineralne vode in zdravila 44 milj. lir,

davek na sladkor 598 milj. lir, davek na špirit 300 milj. lir, davek na pivo 40 milj. lir, drugi podobni davki 142 milj. lir, davek na vino 380 milj. lir, carina 1765 milj. lir,

uvozni davek na kavo 153 milj. lir, uvozni davek na benzin itd. 70 milj. lir,

uvozni davek na pijače in meso 1 milj. lir,

dodatni davek za invalide 280 milj. lir,

monopol na tobak 2058 milj. lir,

» sol 135 milj. lir,

» loterijo 291 milj. lir,

» žveplenke 66 milj. lir,

» kinin 15 milj. lir,

dohodki pošte, telefona in telegrafa 588 milj. lir,

drugi redni dohodki 872 milj. lir.

II. izredni dohodki so znašali 2502 milj. lir. Vsi dohodki skupaj so znašali torej okoli 16.000 milj. lir, ako pa upoštevamo najeta posojila države v znesku 3365 milj. lir, dobimo skupno svoto 19.364 milj. lir.

Tem dohodkom stoje nasproti izdatki v znesku 16.438 milj. lir, in sicer

min. financ	9564 milj. lir
» pravosodstva	283 » »
» zunanje	63 » »
» prosvetno	816 » »
» notranje	377 » »
» javnih del	513 » »
» pošte in tel.	699 » »
» vojno	2895 » »
» mornarice	909 » »
» kolonij	150 » »
» gospodarstva	168 » »

Ako ne vpoštevamo zadolžitev, vidimo, da stoji nasproti 16.438 milj. izdatkov 16.000 milj. dohodkov, vsled česar sledi deficit v znesku 438 milj. lir za prvih 9 mesecev proračunskega leta 1923-1924. Ta deficit se bo do 30. junija najprej še nekoliko spremenil. Finančni minister De Stefani je pred volitvami na zborovanju v Milanu rekel, da bodo v prihodnjem letu dohodki krili stroške. Ko so se pred volitvami zbrali v Rimu župani iz celega kraljestva, jim je držal Mussolini velik govor, iz katerega je izzvenela obljuba, da se bo davčni vijak zmehčal in da bodo davki manjši.

Italijan bi rekel: »vedremo« (bomo videli).

Naznanjamo ustanovitev

4 ŽIVINSKIH SEJMOV V DEVINU

in sicer 16. februarja, 16. maja, 16. avgusta in 16. novembra. Če pade določeni dan na nedeljo, se bo vršil sejem naslednji dan. Na sejmih se bodo prodajale razen živine tudi druge vsakovrstne stvari. Ze določeni sejem dne 24. junija ostane ko po navadi.

Županstvo Devin.

Klavir tvrdke Herj-Dunaj je na prodaj za 2500 Lir. Naslov pove uprava.

Zgubljeno. Dne 27. t. m. proti večeru je zgubila neka oseba temnosiv kožuh (lisico) od ulice sv. Klale («Noterdam») do Piazza Ginnastica. Pošten najditelj naj ga odda v «Čevljarsko zadrugo» Corso G. Verdi, št. 32, kjer dobi primerno nagrado.

POZOR!

POZOR!

Znana manufakturna trgovina v Via Municipio št. 4 (prej deželna aprovizacija) se sedaj nahaja v Via G. Carducci 12, v hiši pri »Treh Kronah«, ter priporoča in jamči cenj. odjemalcem svoje solidno blago po najnižjih cenah.

Na Tolminskem je na prodaj posestvo, obstoječe iz dvonadstropne hiše, pripravne za obrt in z obsežnim zemljiščem. Naslov pove uprava lista.

Cement iz Čedadada po 17 Lir kvintal

pri

Benečančku v Kobaridu

NAŠ ZOBOZDRAVNIK

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in za zobeh, sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
:: v Gorici, na Travniku št. 26

Za kožo kozlička

PLAČAM VISOKO CENO.

W. Windspach

Gorica - Via Carducci št. 10

ERNIA ozdravljena
z najnovjšim pasom **BROOCK**.
Mirodilnica in dišavarnica
E. Grapulin-Gorica
naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

POZORI!

POZORI!

na dobro znano domačo tvrdko

ANDREJ MAVRIČ

Via Carducci 8 — GORIZIA — Via Carducci 8.

Ima v zalogi raznovrstno moško in žensko sukno, platno, perkal, zefirja, kor tudi veliko množino češkega blaga - domače in češko perje, volno, žimo, travo, bombaž, vzmeti in izgotovljene štramace. - Lastna krojačnica, katere sprejema vsako naročilo in izvršuje točno in po zmernih cenah.

Za obilen obisk se najtopljeje priporoča cenj. občinstvu **ANDREJ MAVRIČ**.

NA DROBNO!

NA DEBELO!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi »Trgovski Dom«

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnica	CENTRALA:	Reserva SHS
in rezerve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50.000.000		10.000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevg, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4½%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

Izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

NAZNANILO IN ZAHVALA.

Neizmerno pobiti v žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest, da je naš nad vse ljubljani oče, dragi sin in brat, gospod

IVAN LASIČ

mesar in posestnik

v torek dne 29. m. in ob 5 uri zjutraj po daljši in mučni bolezni, v 47 letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspal.

Tem potom se prisrčno zahvaljujemo vsem onim, ki so mu v dnevih težke bolezni nudili tolažilne besede; dalje se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so mu izkazali zadnjo čast na poti v prerani grob, zlasti pa preč. gosp. vikarju za njegov pretresujoč govor in pev. zboru za ganljive žalostnike.

Vrtožba, dne 1. maja 1924.

Zalujoči ostali.